

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญโดยจำแนกออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี (4) เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี รวมทั้งสิ้น 678 คนและขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 252 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยการกำหนดสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อประชากร โดยแยกรายอำเภอ เมื่อได้จำนวนตัวอย่างรายอำเภอแล้ว จึงทำการสุ่มตัวอย่างรายชื่อกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย วิธีจับสลาก

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามทั้งชนิดปลายปิด และปลายเปิด ซึ่งสร้างจากกรอบแนวคิดในการวิจัยแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรตอนที่ 2 ปัจจัยการได้รับสนับสนุนการปฏิบัติงาน แรงจูงใจใน

การปฏิบัติงาน ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานและความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกับประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 20 ราย โดยทำการทดสอบแบบสอบถามกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านของจังหวัดชลบุรี จำนวน 20 ราย จากนั้นจึงนำผลที่ได้ไปทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงโดยทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อ 2.1 ปัจจัยการได้รับสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน และข้อ 2.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ตอนที่ 3 ข้อ 3.1 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.87 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์สูงจึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากประชากรตัวอย่างต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการอธิบายลักษณะข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการจัดอันดับ ส่วนสถิติที่ใช้ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร คือการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis)

1.3 สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.3.1 ข้อมูลส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54 ปี เกือบครึ่งจบการศึกษาระดับประถมศึกษา

2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจังหวัดชลบุรี เกือบทั้งหมดมีอาชีพหลักเป็นอาชีพเกษตรกรกรรม และบางส่วนมีอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพรอง จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.32 คน มีรายได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตรเฉลี่ย 337,555 บาทต่อปี และรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 74,929 บาทต่อปี โดยส่วนมากมีพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นของตนเอง มีพื้นที่ เฉลี่ย 21.94 ไร่ มีพื้นที่เช่าอย่างเดียวที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 7.98 ไร่

3) ปัจจัยทางสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านหนึ่งในสามมีตำแหน่งเป็นกำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน/ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/ สารวัตรกำนัน และครึ่งหนึ่งไม่เป็นอาสาสมัครเกษตรด้านอื่น และเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร สำหรับสาเหตุที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมากกว่าครึ่งได้รับการขอร้องจากผู้นำหมู่บ้าน, ชุมชน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับข่าวสารเฉลี่ย 2.6 ครั้งต่อเดือน โดยได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด ด้านสื่อมวลชนได้รับข่าวสารเป็นประจำคือโทรทัศน์ ส่วนสื่อกิจกรรมได้จากการประชุม

1.3.2 ปัจจัย การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

1) การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับการสนับสนุนปฏิบัติงานจากหน่วยงาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานในระดับมาก ดังนี้ การได้รับความรู้จากการพูดคุยและขอคำแนะนำเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน สามารถพูดคุยและขอคำแนะนำจากเกษตรตำบลได้ทันที รองลงมาคือการได้รับความรู้จากการฝึกอบรมด้านการส่งเสริมการเกษตรจากเกษตรตำบล ได้รับความรู้จากการเยี่ยมชมหรือดูแลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ และการได้รับความรู้จากการไปทัศนศึกษาและดูงานด้านการเกษตร

2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก โดยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีอยู่ในระดับมาก คือ การมีความภูมิใจที่ได้เข้ามาทำหน้าที่การเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รองลงมา ทำให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีโอกาสในการพัฒนาตนเอง การได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนบ้านเป็นอย่างดี มีส่วนช่วยให้เกษตรกรเกิดการพัฒนาทางการเกษตรมากขึ้น และการได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นประจำ

1.3.3 การปฏิบัติงานและความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี

1) การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยปฏิบัติงานในระดับมาก ได้แก่ การช่วยประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) ช่วยตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรและการปรับปรุงข้อมูล และช่วยเชิญเกษตรกรในหมู่บ้านเข้าร่วมรับการถ่ายทอดความรู้จากนักวิชาการ

2) ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี ปรากฏว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ การช่วยประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในหมู่บ้านทราบเรื่องการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.)

1.3.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ การรับทราบข้อมูล/ข่าวสารด้านการเกษตร การได้รับการสนับสนุน การปฏิบัติงานจากหน่วยงาน และความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน

1.3.5 ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี

1) ปัญหาในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน โดยในภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย ซึ่งปัญหาที่พบมากคือ ข้อมูลที่ให้จัดเก็บมีปริมาณมากเกินไป รองลงมาไม่ได้รับคำตอบแทนในการปฏิบัติงาน หน่วยงานไม่มีการกำหนดแบบฟอร์มการจัดเก็บและการรายงานข้อมูลที่ชัดเจน และส่วนน้อยไม่ทราบว่าต้องมีการเก็บข้อมูลต่างๆ

2) ปัญหาในการการร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน โดยในภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย ซึ่งปัญหาที่พบมากคือ ตัวอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไม่มีเวลาในการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนา รองลงมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน ขาดความร่วมมือจากเกษตรกรในพื้นที่ไม่เข้าใจกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร และปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือไม่ทราบข้อมูลที่จะใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

3) ปัญหาในการประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในหมู่บ้าน โดยในภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย ซึ่งปัญหาที่พบมากคือ กิจกรรมการพัฒนาการเกษตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร รองลงมาขาดความสามัคคีของเกษตรกรในหมู่บ้าน และปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ เกษตรกรในหมู่บ้านไม่ยอมรับ หรือไม่เชื่อถือ

4) ปัญหาในการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยในภาพรวมพบว่ามีปัญหาน้อยซึ่งปัญหาที่พบมากคือไม่สามารถจดจำความรู้ หรือคำแนะนำได้ทั้งหมดในระยะเวลาจำกัด รองลงมาระยะเวลาในการพบปะเจ้าหน้าที่น้อยเกินไป

1.3.6 ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยสามารถสรุป ได้ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีต่อการนำไปปรับปรุงบทบาทที่ได้รับด้าน การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้องการ ให้มีคำตอบแทนในการปฏิบัติงานและควรมีการจัดอบรมและให้ความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการนำไปปรับปรุงบทบาทที่ได้รับในด้านการร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้องการให้ภาครัฐมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและให้ความสำคัญต่ออาชีพการเกษตร

3) ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการนำไปปรับปรุงบทบาทที่ได้รับในด้านการประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่าควรมีเจ้าหน้าที่เข้ามาประสานงานร่วมกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และต้องการทำเนียบรายชื่อที่อยู่และเบอร์โทรของวิทยากร เพื่อความสะดวกในการประสานงาน

4) ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการนำไปปรับปรุงบทบาทที่ได้รับในด้านการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่าต้องการให้มีการซักซ้อมและทำความเข้าใจในการรายงานสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้าน และต้องการแบบฟอร์มที่ชัดเจนในการรายงานข้อมูล

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี ปรากฏผลดังนี้

2.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

2.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ผลการศึกษาในภาพรวม พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนมากเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 54.58 ปี และจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทัศนัย บุญเคล้า เช่นเดียวกับสุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554: 42) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี คือ สามในสี่เป็นเพศชาย ทั้งนี้ อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมทางสังคมชนบทไทย โดยเฉพาะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรจะถือว่าผู้ชายมีบทบาทในการเป็นผู้นำมากกว่าเพศหญิง และมีความสะดวกในการปฏิบัติงานมากกว่าเพศหญิง

2.1.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า

ด้านอาชีพ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเกือบทั้งหมดมีอาชีพหลักเป็นอาชีพเกษตรกร เนื่องจากจังหวัดชลบุรีมีพื้นที่ทั้งที่เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบสูงซึ่งสามารถทำการ

เกษตรกรรมได้อย่างหลากหลายสอดคล้องกับสุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554: 42) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่าอาชีพหลักของเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี คืออาชีพการเกษตร อาชีพรองคืออาชีพรับจ้าง

ด้านแรงงาน อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คนสอดคล้องกับธนัชชัย กฤตธวัชนันท์ (2553: 48) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี ร้อยละ 59.74 มีจำนวนแรงงานที่ทำการเกษตรในครัวเรือน จำนวน 2 คน

ด้านรายได้ อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี มีรายได้จากอาชีพทางการเกษตรเฉลี่ย 337,555 บาทต่อปี และนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 74,929 บาทต่อปี สอดคล้องกับสุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554: 42) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่ามีรายได้ ภาคการเกษตร เฉลี่ย 376,212.4 บาท และรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 133,004.1 บาทต่อปี

ด้านพื้นที่ทำการเกษตร พบว่าอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเกือบทั้งหมดมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง โดยมีพื้นที่เฉลี่ย 21.94 ไร่ และเช่าที่ดินทำกินเฉลี่ย 7.98 ไร่ สอดคล้องกับสุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554: 42) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่าเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี ส่วนมากมีพื้นที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง และมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 28.85 ไร่

2.1.3 ปัจจัยทางด้านสังคมของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร สำหรับสาเหตุที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมากกว่าครึ่งได้รับการขอร้องจากผู้นำหมู่บ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครเกษตรกรจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งด้านสังคม ด้านความเสียสละให้แก่ชุมชน และส่วนมากไม่ค่อยมีคนเสนอตัวเข้ามา ผู้นำหมู่บ้านจึงได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้มาดำรงตำแหน่งเป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านได้รับข่าวสารเฉลี่ย 2.6 ครั้งต่อเดือน โดยได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านส่วนมากเป็น เป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร และผู้นำชุมชนจึงมีโอกาสร่วมประชุมกันอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง พร้อมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนการรับข้อมูล อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน โดยได้รับข่าวสารเป็นประจำคือวิทยุโทรทัศน์ และได้รับสื่อกิจกรรม โดยได้จากการประชุม ทั้งนี้ เป็นเพราะอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนมากมีการชมข่าวสารทางวิทยุโทรทัศน์อยู่เป็นประจำอยู่แล้ว และส่วนมากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านซึ่งเป็นผู้นำก็จะมีการประชุมอยู่เป็นประจำจึงมีโอกาสที่ได้รับข้อมูลจากการประชุมสอดคล้องกับสุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554: 46-51) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี เกษตรหมู่บ้านเกือบครึ่งหนึ่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน และเกษตรหมู่บ้านกว่าครึ่งไม่เป็นอาสาสมัครเกษตรด้านอื่น และเกษตรหมู่บ้านเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรในชุมชนด้วย การเข้ามาเป็นเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ได้รับการเสนอชื่อจากผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ

2.2 ปัจจัย การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่

2.2.1 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานในระดับปานกลาง โดยได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานในระดับมาก ในด้านความรู้ ได้แก่ การได้รับคำแนะนำจากเกษตรตำบลทันทีเมื่อมีปัญหา ด้านการเกษตร ได้รับการฝึกอบรมด้านการเกษตร มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มาเยี่ยมเยียนหรือดูแลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และได้ไปทัศนศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นเพราะอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความใกล้ชิดกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมากกว่าเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น มีการร่วมงานกันเป็นประจำที่สำคัญอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านก็เป็นบุคคลที่คอยช่วยเหลืองานให้แก่เกษตรตำบล ดังนั้นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจึงต้องให้การสนับสนุนด้านความรู้ การแก้ไขปัญหา การศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่อาสาสมัครเกษตรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554: 46-55) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่า เกษตรหมู่บ้านได้รับสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ ธนัชชัย กฤตราชนันท์ (2553: 64) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าหมอดินอาสาประจำตำบลได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดินโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก

โดยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในระดับมากคือ มีความภูมิใจที่ได้เข้ามาทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รองลงมาคือ มีโอกาสในการ

พัฒนาตนเอง ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนบ้านเป็นอย่างดี สามารถทำให้เกษตรกรในชุมชนพัฒนาได้ดีขึ้น และได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทั้งนี้เป็นเพราะอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่เข้ามาเป็นส่วนมากเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร ผู้นำชุมชนซึ่งผู้นำส่วนมากมักเป็นผู้ที่เสียสละและพร้อมช่วยเหลือสังคม ซึ่งการบริการงานในชุมชนจะทำให้คนในชุมชนให้ความชื่นชอบ นิยม และจะส่งผลให้มีโอกาสได้รับการเลือกตั้งให้เป็นผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ เอกรินทร์โปตะเวช (2551: 82) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีผลต่อการปฏิบัติงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ชาตรี จันทรตา (2552: 79) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เทศบาลตำบลหางดงจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจมีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

2.2.3 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเกือบทั้งหมดปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยปฏิบัติงานในระดับมาก ได้แก่ การช่วยประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) ช่วยตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและการปรับปรุงข้อมูล และช่วยเชิญเกษตรกรในหมู่บ้านเข้าร่วมรับการถ่ายทอดความรู้จากนักวิชาการ แตกต่างกับกับ นัจญภัต มธุรส (2549: 70) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในค่ายนวมินทรราชินี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุข ในพื้นที่ค่ายนวมินทรราชินี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุข อยู่ในเกณฑ์มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากผลการวิจัยที่ค้นพบคือแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีอยู่ในระดับมาก อาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่สูงขึ้นและอาจเนื่องมาจากในช่วงปี 2555 เป็นต้นมา รัฐบาลมีนโยบายการช่วยเหลือเกษตรกรโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลสูงเป็นพิเศษ ทำให้อาสาสมัครเกษตรได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจึงส่งผลในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่มากขึ้น

2.3 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในระดับมากคือ การช่วยประชาสัมพันธ์ การขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) อาจเนื่องมาจากที่อาสาสมัครเกษตรส่วนมากทำอาชีพการเกษตรและได้รับการสนับสนุนจากโครงการของรัฐบาลซึ่ง

เป็นประโยชน์ต่อตัวอาสาสมัครเกษตรเองและเกษตรกรในชุมชน จึงมีความพึงพอใจมากต่อการช่วยประชาสัมพันธ์ การขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.)

2.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี มี 3 ปัจจัยได้แก่ การรับทราบข้อมูล/ข่าวสารด้านการเกษตร การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน และ ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยนี้หากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับการสนับสนุน ตามปัจจัยจะส่งผลให้อาสาสมัครเกษตรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ซึ่งหากได้รับการสนับสนุนตามสิ่งที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการก็จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4.1 การรับทราบข้อมูล / ข่าวสารด้านการเกษตร เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรจิตร หนองแก (2548: 116) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานตามชนบท ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดขอนแก่นพบว่า การได้รับข่าวสารทางด้านสุขภาพ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และการศึกษาของสมศักดิ์ สมบูรณ์ (2546: 52) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการดำเนินงานพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ความรับผิดชอบของศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 7 พบว่า การได้รับข้อมูลจากสื่อต่างๆ มีความสัมพันธ์ในทางบวก

จากผลการวิจัยพบว่า การรับทราบข้อมูล/ข่าวสารด้านการเกษตร เป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ซึ่งหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลข่าวสาร พร้อมให้ความรู้และความเข้าใจในประเด็นข่าวสารแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมากหรืออย่างสม่ำเสมอ ก็จะทำให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติงานมากขึ้นตามไปด้วย

2.4.2 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554: 84) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่าปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุน

การปฏิบัติงานจากหน่วยงานเกษตรหมู่บ้านมีปัญหาในการปฏิบัติงาน สามารถพูดคุยและขอคำแนะนำจากเกษตรตำบลได้ทันทีรวมทั้งการที่เกษตรหมู่บ้านได้รับค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเบี้ยเลี้ยงในการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิจัยพบว่า การได้รับความรู้ คำแนะนำจากเกษตรตำบลทันทีเมื่อมีปัญหาด้านการเกษตร ได้รับการฝึกอบรมด้านการเกษตร มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มาเยี่ยมเยียนหรือดูแลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และได้ไปทัศนศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ซึ่งหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงาน การให้ความรู้ คำแนะนำแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทันทีเมื่อมีปัญหาด้านการเกษตร การฝึกอบรมด้านการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการเยี่ยมเยียนหรือดูแลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และนำอาสาสมัครเกษตรไปทัศนศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ก็จะทำให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติงานมากขึ้นตามไปด้วย

2.4.3 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเชิด ชื่นฤดี (2548:72) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา บริษัททรูคอร์ปอเรชั่น พบว่าความพึงพอใจมีผลต่อการปฏิบัติงาน

จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน มีผลเชิงบวกต่อการปฏิบัติงานประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน นั่นคือถ้าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน โดยอาจพึงพอใจต่อระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่ พึงพอใจต่อนโยบายของรัฐบาล หรือพึงพอใจที่ได้รับผลตอบแทน จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติงานมากขึ้น ตามไปด้วย

2.5 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี

ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีในภาพรวมระดับน้อย ได้แก่ ปัญหาในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน เกิดจากการที่ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลที่มากเกินไป แบบฟอร์มการจัดเก็บไม่ชัดเจน และไม่มีคำตอบแทนในการจัดเก็บข้อมูล ดังนั้นการจัดการเรื่องการออกแบบการจัดเก็บข้อมูลจึงควรมีการกำหนดกรอบให้ชัดเจน กระชับ ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และปัญหาอีกด้านคือ การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน เกิดจากตัวอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไม่มีเวลาในการเข้าร่วมการประชุมประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร อาจเป็นผลมาจากตัวอาสาสมัครเกษตรเอง มีงานหลักที่เป็นอาชีพการเกษตรและเป็นอาสาในด้านอื่นๆหรือผู้นำหมู่บ้านในหลายตำแหน่งมากเกินไปจึงไม่มีเวลาในการเข้าร่วมการประชุมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีข้อเสนอแนะส่วนมากคือเรื่องกำหนดแบบฟอร์มในการรายงานข้อมูลให้มีความชัดเจน มีคำตอบแทนหรือสวัสดิการในการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสานงานกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านและอาสาสมัครเกษตรอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554: 68) ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุดร้อยละ 36.6 คือกิจกรรมพัฒนาการเกษตรที่ได้รับไม่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร รองลงมาคือกรณีที่หน่วยงานไม่มีแบบฟอร์มการจัดเก็บข้อมูลการผลิตพืชและกำหนดรายงานที่ชัดเจน และมีข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน คือให้มีการฝึกอบรมเกษตรหมู่บ้านบ่อยครั้งและต่อเนื่อง รองลงมาคือเสนอให้มีคำตอบแทนในการปฏิบัติงาน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี ในภาพรวม อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสามารถนำบทบาทที่ได้รับมอบหมายจากกรมส่งเสริมการเกษตรทั้ง 4 บทบาท ไปปฏิบัติในพื้นที่ได้ในระดับมาก โดยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1) ในการส่งเสริมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้องสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยอาจใช้กิจกรรมที่มีส่วนร่วมและให้อาสาสมัครเกษตรมีส่วนได้รับผลประโยชน์ควบคู่กันไป

2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้อาสาสมัครเกษตรได้รับทราบข้อมูล/ข่าวสารด้านการเกษตร เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การได้รับทราบข้อมูล/ข่าวสารด้านการเกษตรจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

3) ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์รวมทั้งค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตามสมควร เช่น เบี้ยเลี้ยง และค่าน้ำมันในการปฏิบัติงาน เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานจะส่งผลให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น

4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องส่งเสริมให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ถ้าสร้างความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านก็จะทำให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรเพิ่มมากขึ้น

5) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรให้การสนับสนุนและการติดตาม ดูแล การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านรู้สึกมีกำลังใจจะส่งผลให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) สร้างอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านรุ่นใหม่ และพัฒนาให้เป็น Smart Farmer ต้นแบบ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้แก่เกษตรกรในชุมชนและนอกชุมชนได้ อันนำมาซึ่งความภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

7) ควรกำหนดแบบฟอร์มการจัดเก็บและการรายงานข้อมูลการเกษตรที่ชัดเจน ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พร้อมสร้างความเข้าใจในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวอย่างชัดเจน และทั่วถึง

8) ควรมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อสนับสนุนในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

9) ควรมีการให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน การให้ความรู้ คำแนะนำแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทันทีเมื่อมีปัญหาด้านการเกษตร พร้อมทั้งนำอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไปทัศนศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

10) ในการส่งเสริมหรือการถ่ายทอดความรู้ให้แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาจใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์ เป็นช่องทางในการส่งเสริม หรือการจัดประชุมก็ได้

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับความเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อหาข้อเด่นและข้อด้อยของการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอันจะนำมาสู่แนวทางปรับปรุงแก้ไข

3.2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่เหมาะสมกับสถานการณ์ หรือ สภาพชุมชน ของแต่ละท้องถิ่น จะทำให้ได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากคนในชุมชนในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น

3.2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการฝึกอบรมและดูงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในการถ่ายทอดประสานงานที่ดี และตรงตามวัตถุประสงค์

